

Avi avustaa, arvioi ja kouluttaa

AKE-linja 9.10.2024

AVIn kirjastotiimi 1.9.2024 ->

ESAVI

- Kristiina Kontiainen (60%)
- Marko Ojala (Osaamisen kehittäminen)

ISAVI

- Virpi Launonen (Valtionavustukset)
- Mervi Hotokka (50 %)

LAAVI

- Satu Ihanamäki (Viestintä)

LSAVI

- Anu Ojaranta (Kansainvälinen toiminta)

LSSAVI

- Mika Mustikkamäki
- Jonna Toukonen (Tiedon tuotanto ja arviointi)

PSAVI

- Merja Kummala-Mustonen (Kirjastotiimin pj)
- Tapio Taskinen (50 %)

SVENSKA ENHETEN

- Virka avoinna

Valtion aluehallinnon uudistus

- Petteri Orpon hallituksen ohjelma: Lupa- ohjaus- ja valvontatehtävät kootaan uuteen perustettavaan monialaiseen virastoon, johon yhdistetään Aluehallintovirastot, Valvira sekä ELY-keskusten Y-vastuualueen tarkoituksenmukaiset tehtävät.
- Virastolla on valtakunnallinen toimivalta, alueellinen läsnäolo ja toimintakyky turvataan.
- Lainsäädäntöhanke käynnistettiin syksyllä 2023. Lakipaketti valmistui kesäkuun alussa 2024, lausuntokierroksella 1.9.2024 saakka. Lakiehdotukset eduskuntaan keväällä 2025.
- Lupa- ja valvontavirasto (LVV) –toimeenpanohanke käynnistyi keväällä 2024. Useita alaryhmiä mm. Varhaiskasvatus, koulutus ja kulttuuri –toimialaryhmä.
- Lupa- ja valvontavirastoon tulossa mm. Varhaiskasvatuksen, koulutuksen ja kulttuurin toimiala, jossa mm. kirjastoja koskevia ohjaus- ja rahoitustehtäviä.
- Uusi virasto aloittaa 1.1.2026.

Osaamisen kehittäminen

Syksyn 2024 tilaisuuksia:

- Lakipäivä 12.11. Lapsen oikeudet: <https://eventilla.avi.fi/event/1EkRB>
- Lukutaitowebinaarit yhteistyössä Lukutaito-ohjelman kanssa
 - 19.11. <https://eventilla.avi.fi/event/PoBLI>
 - 26.11. <https://eventilla.avi.fi/event/QVXpY>
- NLA 27.11. Ilmoittautuminen avautuu myöhemmin.
- Tulevaisuustuokio: polarisaatio 3.12. (pari paikkaa vielä jäljellä): <https://eventilla.avi.fi/event/7eqe8>
- Hankekahvit 4.12. <https://eventilla.avi.fi/event/Ol8k6>
- Johtamisen webinaarisarja 11.12. Ilmoittautuminen avautuu myöhemmin.

Kevään 2025 suunnitelmia:

- Teemoina: (itse)arviointi, ennakointi, lukutaitotyö, polarisaatio – demokratia - medialukutaito
- Hankekahvit, johtamisen webinaarisarja ja lakipäivät jatkuvat

Muuta

- Täydennyskoulutusrahoituksen leikkauksen takia avit eivät enää ensi vuonna järjestä opetustoimen ja varhaiskasvatuksen täydennyskoulutusta. Kirjasto-, liikunta- ja nuorisotoimen osaamisen kehittäminen jatkuu normaalisti.
- AVI-AKE koulutussuunnitelmapalaveri marraskuussa

Valtionavustukset

- Hankeavustus lukemisen ja lukutaidon edistämiseen vankiloissa haku 1.10.-31.10.2024
<https://www.haeavustuksia.fi/fi/haku/va-avi-2024-6/hakuilmoitus/perustiedot>
- Hankeavustus kirjastojen alueelliseen ja paikalliseen kokeilu- ja kehittämistoimintaan
 - Haku aika 22.10.-26.11.2024
 - Kokonaisuudet Lukemisen edistäminen sekä Demokratian ja sananvapauden vahvistaminen
 - Lisäksi omatoimikirjastot sekä laajat strategiset kehittämishankkeet
 - Hakuohje <https://www.haeavustuksia.fi/fi/haku/va-avi-2024-7/hakuilmoitus/perustiedot>
 - Hakuinfo 22.10. klo 14-15.30 <https://eventilla.avi.fi/event/q7g6g>

Ennakkokysymykset

Tilastot

- Uuden kirjastotilastotietokannan käyttöönotossa on ilmennyt enemmän haasteita kuin palvelutuottaja odotti.
 - Testausvaihe on myöhästynyt jo 7 viikkoa.
 - Tiedotamme kirjastoja heti, kun uuden tietokannan käyttöönoton aikatauluista on tietoa (viimeistään marraskuun lopussa tilastokirjeessä).
 - Vanha tilastot.kirjastot.fi varajärjestelmänä
- Vuoden 2025 tilastointiin tulevat muutokset
 - Uusia tilastoitavia kenttiä: varattavien tilojen ja uusintojen lukumäärät
 - Poistuva kenttä: Muut palvelupaikat
 - E-aineistoja mahdollisesti koskevat muutokset vielä valmistelussa.
- Seuraavasta tilastokierroksesta ja tulevista muutoksista tiedotetaan tarkemmin kirjastoille marraskuun lopussa lähetettävässä tilastokirjeessä.

Peruspalveluarviointi 2023: Lukutaitostrategia ja lukemisen edistäminen yleisten kirjastojen toiminnassa

Johtopäätöksiä

- Koordinoitu ja johdettu lukutaitoyhteistyö helpottaa lukutaitotyötä kunnissa. Tällainen rakenteellinen yhteistyö on kuitenkin harvinaista kunnissa.
- Kuntatason lukutaitostrategia on harvassa kunnassa, mutta yleisiä lukutaitotyön kirjauksia on kuitenkin muissa kuntatason suunnitteluasiakirjoissa, esimerkiksi hyvinvointikertomuksessa.
- Kaikissa kirjastoissa ei ole määritelty, mitä kirjastolakiin perustuva lukutaitotyö on ja mitkä ovat sen tavoitteet. Osittain tästä johtuu, että kunnissa kirjastojen on vaikea tuoda eslin osaamistaan ja työtään lukutaitotyössä. Kokonaisnäkemys lukutaitotyön tavoitteista on usein kirjastokeskeinen, jolloin myös tavoitteiden saavuttaminen arvioidaan kirjaston näkökulmasta, ei asiakkaan.
- Kirjastojen henkilökunnan riittävyys lukutaitotyöhön on heikentynyt vuoden 2021 peruspalveluarviointiin verrattuna.
- Lukutaitotyötä kohdennetaan ensisijaisesti alle kouluikäisiin ja alakouluikäisiin lapsiin. Kirjastoissa ei aina tunnisteta heitä, jotka tarvitsevat eniten tukea lukutaitoon.

Peruspalveluarviointi 2023: Lukutaitostrategia ja lukemisen edistäminen yleisten kirjastojen toiminnassa

Toimenpide-ehdotuksia

- Tarvitaan yhteinen ymmärrys termien 'lukutaito' ja 'lukutaitotyö' sisällöksi, jotta kirjastot pystyvät jäsentämään ja sanoittamaan tekemäänsä työtä lukutaidon ja lukemisen edistämässä myös alan ulkopuolisille.
- Täydennyskoulutuksessa lukutaitotyön menetelmällinen kehittäminen (AKEt ja ERTE) ja strateginen suunnittelu (AVIt)i.
- Kunnat kirjaavat ohjaaviin asiakirjoihin selkeästi ja laajasti eri toimijoiden m.l. kirjastojen tavoitteet ja roolit osana lukutaitotyötä.
- Lukutaito polarisoituu. Lukutaitotyön kohteeksi eniten tukea tarvitsevat.
- Johda! 1. Strategisen tason suunnitelmallisuus 2. Henkilöstön tarvitsema työaika 3. Osaamisen kehittäminen.
- Perehdy! **Kansallinen lukutaitostrategia 2030**: Asiantuntijoiden kokoamia hyviä suuntaviivoja ja tavoitteita lukutaitotyölle.
- Arvioi! Kirjastoissa tulisi ajoittain arvioida omaa lukutaitotyötä ja sille asetettuja tavoitteita ja toimenpiteitä osana toiminnan kehittämistä.

